

**Lietuvos Respublikos Seimo
Pirmininkei Loretai Graužinienei**

Visuomeninės tarybos prie Lietuvos Respublikos Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos

ATVIRAS KREIPIMASIS

Vilnius
2015-12-21

Atkreipdami dėmesį į nekorektišką Lietuvos Laisvės gynėjų, Laisvės kovotojų, tremtinių, politinių kalinių bei jų artimųjų atžvilgiu sąmoningai sukurtą situaciją, galimai paniekinančią ir pačią Sausio 13-ąją, kaip Laisvės gynėjų dieną bei Tautos Laisvės kovų atminimą ir jų pagerbimą, kuri iškilo dėl dalies Seimo narių, vedinų vien tik asmeninių ambicijų ir politinių intrigų iškelimo aukščiau politinės moralės, etikos bei pagarbos demokratijos principams, kai Seime nutarta neskirti Laisvės premijos pirmajam, faktiniam, demokratiškai atkūrusios nepriklausomybę Lietuvos valstybės vadovui, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui, Lietuvos Sąjūdžio pirmininkui Vytautui Landsbergiui, kuris buvo teisėtai, objektyviai ir skaidriai įstatymu įgaliotos Laisvės premijos komisijos, laikantis visų procedūrų, nominuotas šiai premijai gauti, taip įvertinant ne tik jo asmeninius nuopelnus ir pasiaukojimą tuo metu, bet ir simboliškai pagerbiant Sausio 13-ąją, nes tų baisių įvykių metu 1991 metais Vytautas Landsbergis buvo centrinė politinė figūra ir žmogus, nepabijojęs stoti prieš tuometinę Sovietų sąjungos vadovybę (SSRS TSKP CK ir M. Gorbačiova) ir ryžtingai vesti Tautą į Laisvės ir demokratijos pergalę.

Keisčiausia tai, kad Seimas pats nutarė nesilaikyti įstatymo nuostatų ir užuot ištaisydamas padarytą moralinę ir galimai teisinę klaidą, pradėjo toliau save klampinti į teisinio nihilizmo liūną, nes Lietuvos Respublikos Laisvės premijos įstatymas (toliau Įstatymas) imperatyviai nustato procedūras, kaip atrenkamas kandidatas ir po to jam paskiriama piniginė premija. Tas procesas yra sudarytas iš dviejų etapų: **pirmo etapo metu** įstatymu įgaliota Laisvės premijos komisija (toliau Komisija) pagal Įstatymo nustatytą tvarką iki kiekvienų metų lapkričio 23 d. iš pateiktų kandidatų premijai gauti atrenka patį vertingiausią asmenį ir jis tampa vieninteliu galimu pretendentu (Įstatymo 2 str. 5 d.), nominuotu premijai gauti asmeniu. Po minėtos datos jau nebegalima teikti Komisijos svarstymui jokių naujų ar alternatyvių kandidatūrų; **antrojo etapo metu** Seimas priima nutarimą dėl lėšų, skiriamų kaip premija, kad teisėtai būtų paskiriama iš Seimo kanceliarijai suformuotų (suteiktų) biudžeto asignavimų Įstatyme nustatyto dydžio lėšų suma.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtas Įstatymas nenumato galimybės Seimui pakartotinai tvirtinti Komisijos atrinkto pretendento premijai gauti, Seimui tik numatoma pareiga balsuoti dėl nutarimo paskirti lėšas nominantui, kurį patvirtino Įstatymu įgaliota Komisija. Premija privalo būti įteikiama kiekvienais metais Laisvės gynėjų dieną (sausio 13 d.) (Įstatymo 2 str. 9 d.).

Atsižvelgdami į tai, kas aukščiau išdėstyta, reikalaujame Seimo laikytis Įstatymo, nepaniekinti Laisvės gynėjų dienos atminimo ir neįžeisti Laisvės gynėjų. Prašome garbingai ištaisyti galimai padarytas moralines, etines ir teisines politikų klaidas bei laiku įteikti Laisvės premiją Komisijos teisėtai išrinktam pretendentui Vytautui Landsbergiui.

Pagarbiai

Visuomeninės tarybos pirmininkas

Vytautas Zabielskas